

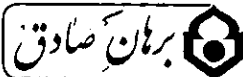
نزہۃ النواظر فی ترجمۃ معدن الجواهر

نویسنده: محمد بن علی کراچی

تحقیق: حاج شیخ عباس قمی

سرشناسه	کراچکی، محمد بن علی، - ۲۲۹ق.
عنوان قراردادی	معدن الجواهر و تئیه الخواطر، فارسی
عنوان و نام پدیدآور	نزهة النواظر فی ترجمه معدن الجواهر/ نویسنده محمد بن علی کراچکی؛ تحقیق [و ترجمه] عباس قمی، تهران: برهان صادق، ۱۳۹۱.
مشخصات نشر	۱۳۶ ص.
مشخصات ظاهری	فیبا
وضعیت فهرست نویسی	کتاب حاضر در سالهای مختلف توسط ناشرین متفاوت منتشر شده است.
یادداشت	اندروژنامه‌ها
موضوع	اخلاق اسلامی -- متون قدیمی تا قرن ۱۴
موضوع	قمی، عباس، ۱۲۵۲ - ۱۳۱۹ .. مترجم
شناسه افزوده	BPT۲۴۱/ک۲م۶۰۴۱ ۱۳۹۱
رده بندی کنگره	۲۹۷/۶۷
رده بندی دیویی	۳۰۵۱۵۳۶
شماره کتابشناسی ملی	

☐ نزهة النواظر فی ترجمه معدن الجواهر

☐ نویسنده: محمد بن علی کراچکی

☐ تحقیق: حاج شیخ عباس قمی

☐ چاپ اول: ۱۳۹۱

☐ چاپ و صحافی: دهکده

☐ قطع و تعداد صفحات: ۱۳۶ صفحه رقعی

☐ شمارگان: ۵۰۰ نسخه

☐ بها: ۱۰۰۰۰ تومان

☐ شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۷۶۱-۷۹-۲

☐ توجه: به موجب قانون حمایت حقوق مؤلفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸/۱/۱۱ و هم چنین قانون ترجمه و تکثیر کتب و نشریات و آثار صوتی مصوب ۱۳۵۰ کلیه حقوق این اثر به هر نحو برای انتشارات برهان صادق محفوظ می باشد. هر کس تمام یا قسمتی از این کتاب را بدون اجازه، نشر یا پخش یا عرضه کند، مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

فهرست

۹	[مقدمه تحقیق]
۳۱	باب اول [در یک خصلت]
۱۹	باب دوم در دو خصلت‌های مرویه است
۳۱	باب سوم در خصال سه‌گانه
۴۵	باب چهارم در چهار خصلت
۵۷	باب پنجم در خصال پنج‌گانه
۶۵	باب ششم در خصال شش‌گانه است
۷۳	باب هفتم در خصال هفت‌گانه
۷۹	باب هشتم در خصال هشت‌گانه است
۸۵	باب نهم در نه خصلت است
۹۵	باب دهم در ده خصلت است

- پنجاه کلمه در نصیحت و موعظه سودمند بقلم مؤلف ۱۰۱
- کلمه فی الخوف و الخشیه ۱۰۱
- کلمه فی الرّجاء ۱۰۲
- کلمه فی الغیره و الحمیه ۱۰۲
- کلمه فی ذمّ العجله ۱۰۳
- کلمه فی ذمّ الغضب ۱۰۳
- کلمه فی الحلم ۱۰۳
- کلمه فی العفو ۱۰۴
- کلمه فی الرفق ۱۰۴
- کلمه فی ذمّ سوء الخلق ۱۰۵
- کلمه فی ذمّ العداوة و الشّتم ۱۰۵
- کلمه فی ذمّ العجب ۱۰۵
- کلمه فی التّکبر و التّواضع ۱۰۶
- کلمه فی ذمّ القساوه ۱۰۷
- کلمه فی الشّره ۱۰۷
- کلمه فی ذمّ حبّ الدنیا ۱۰۹
- کلمه فی الفقر ۱۰۹
- کلمه فی ذمّ السؤال ۱۰۹
- کلمه فی ذمّ الحرص ۱۱۰
- کلمه فی ذمّ الطمع ۱۱۱
- کلمه فی ذمّ البخل ۱۱۱

- كلمة فى السخاء ١١١
- تكلمة لطيفه ١١٢
- كلمة فى الاجتناب عن الحرام ١١٣
- كلمة فى ذمّ التكلم بما لا يعنى ١١٣
- كلمة فى ذمّ الحسد ١١٤
- كلمة فى تحقير الناس ١١٤
- كلمة فى ذمّ الظلم ١١٥
- كلمة فى قضاء حاجة المؤمن ١١٦
- كلمة فى لقاء الشرور فى قلب المؤمن ١١٦
- كلمة فى الأمر بالمعروف والنهي عن المنكر ١١٦
- كلمة فى مدح الألفه ١١٧
- كلمة فى صلة الرحم ١١٧
- كلمة فى عقوق الوالدين ١١٨
- كلمة فى مراعاة الجار ١١٨
- كلمة فى ذمّ اظهار العيوب ١١٩
- كلمة فى حفظ السر ١١٩
- كلمه فى ذمّ النميمة ١١٩
- كلمة فى ذمّ الشماتة ١٢٠
- كلمة فى ذمّ المراء ١٢٠
- كلمة فى ذمّ الاستهزاء ١٢١
- كلمة فى ذمّ الأفراط فى المزاح ١٢١

- ١٢١..... كلمة في ذم الغيبة.
- ١٢٢..... كلمة في ذم الكذب.
- ١٢٣..... كلمة في آفات اللسان.
- ١٢٤..... كلمة في ذم حب الرئاسة.
- ١٢٥..... كلمة في الخمول.
- ١٢٥..... كلمة في ذم الرياء.
- ١٢٦..... كلمة في ذم طول الأمل.
- ١٢٨..... كلمة في مدح الرضا.
- ١٢٩..... كلمة في مدح الصبر.
- ١٣١..... كلمه في مدح الشكر.
- ٢٣١..... [خاتمه]

[مقدمه تحقیق]

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الْمُبْدِ الْأَمَمِ وَمَحْيَى الرَّمَى وَالصَّلَاةُ عَلَى
مَنْ أَرْسَلَهُ عَلَى حِينِ فِتْرَةٍ مِنَ الرِّسَالِ وَطَوَّلَ هَاجِعَةَ مَنْ الْأُمَمِ يَتْلُوا عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَ
يُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَ وَعَلَى آلِهِ الطَّاهِرِينَ يَنْبِيعُ الْعِلْمِ وَمَصَابِيحُ
الظُّلَمِ (و بعد) بر ارباب دانش و هوش مخفی و پوشیده نیست که بهترین چیزها
که انسان در گنجینه دل مخزون کند و چون در گرانمایه تعلیق گوش خویش
نماید جواهرات فاخره و درر باهره کلمات حکمت و پند است که تشنه لبان را
بآب حیات و آدمی را از هلاکت بسر حد نجات خواهد رسانید و لهذا در قرآن
مجید از آن تعبیر بگنج شده چنانچه در تفسیر آیه شریفه و کان تحتہ کثر لهما از
اهل بیت عصمت سلام الله علیهم اجمعین وارد شده که آن گنج طلا و نقره
نبوده بلکه لوحی بوده که در آن چند کلمه حکمت ثبت شده بود از این جهت بود
که پیوسته طالبان انسانیت و سعادت رنجها میبردند و تعبها میکشیدند و
ملازمت حکماء و علماء مینمودند تا چند کلمه از ایشان تعلّم نمایند و دلهای
مردم خود را بآن زنده نمایند نقل شده که مردی هفتصد فرسخ دنبال حکیمی

رفت تا آنکه هفت کلمه حکمت از او آموخت^۱ و ابو علی شقیق بلخی خدمت هفتصد عالم رسید و پنج چیز از ایشان یاد گرفت^۲ و شک نیست که اعلی و اغلای این جواهرات جواهریست که از معادن حکمت و خزانه علم الهی یعنی حجج طاهره اهل بیت حضرت رسالت پناه (ص) اخذ و التقاط شده باشد فإنها حیوة للقلوب المیة و بصر للعلماء و سمع للضماء و ری للظماء لا جرم جماعتی از علماء دینیہ شکر الله سبحانه و تعالی و بصر الجمیله همت عالی خود را بر آن گماشته و پس از رنج و تعب بسیار این جواهرات گرانها را از محال مختلفه و مواضع متشتته جمع آوری نموده و در قالب تصنیف در آوردند و در میان مردم باقی گذاشتند از جمله کتاب معدن الجواهر تالیف شیخ عالم جلیل و ثقة و فقیه بی بدیل ابو الفتح محمد بن علی الکرآجکی تلمیذ شیخ مفید و علم الهدی است رضوان الله علیهم اجمعین که واقعا معدن جواهر و مخزن درر باهره از اصدا ف حجج طاهره است

ففی کل لفظ منه روض من المنی و فی کل سطر منه عقد من الدّر

لکن از جهت آنکه الفاظ آن عربی است کسانی از لغت عرب بهره نداشتند از آن بهره نمبردند تا آنکه در این اوان سعادت اقترا ن توفیق سبحانی شامل حال جناب فخامت نصاب فخر الحاج الحاج میرزا زین العابدین نا جر نوری زیده توفیق گردیده بجهت خدمت ببرادران دینی در صدد بر آمده که این کتاب مستطاب را ترجمه نماید و بزیور طبع در آورد تا آنکه با قیامت صالحات و صدقه جاریه مستمره باشد که پیوسته عامه ناس از عوام و خواص از آن بهره برند و بفیوضات غیر متناهیة آن رسند و بمفاد الدال علی الخیر کفاعله نیز در آن فیوضات سهیم و شریک شوند و در

۱- اما هفت کلمه که آن مرد از حکیم یاد گرفت در باب هفتم ذکر خواهد شد.

۲- اما پنج چیزی را که شقیق بلخی از هفتصد عالم پرسید و تمام بیک نحو جواب دادند و شقیق از ایشان آموخته است چنین است که ۱ گفت پرسیدم عاقل کیست گفتند «کسی که محبت دنیا اختیار نکرده باشد» ۲ گفتم زیرک کیست گفتند «آن کسی که مغرور و فریفته دنیا نشود» ۳ گفتم غنی و توانگر چه کس است گفتند «کسی که راضی و خوشنود باشد بآنچه حق تعالی قسمت و نصیب او فرموده» ۴ پرسیدم فقیر کیست گفتند «آن کسی که پیوسته دلش در پی زیادتی مال و در طلب دنیا است» ۵ گفتم بخیل کدامست گفتند «آنکه حق خدا را از مال خود نمیدهد»

حیات و ممات خطی وافر و سهمی متکثر برده باشد پس بصلاح و صوابدید جناب مستطاب سناد العلماء و عماد الاتقیاء فخر الساده و منبع السعادة سیدنا علم الهدی دامت برکاته این امر را ارجاع فرمودند باین فقیر بی بضاعت و متمسک باحادیث اهل بیت رسالت عباس بن محمد رضا القمی ختم الله له بالحسنی و السعادة پس احقر حسب امتثال انگشت قبول بر دیده نهاده و گفتم نصرتی لکم معذرة و این نسخه شریفه را بقدر وسع خود ترجمه نمودم و باندازه تمکن و بضاعت خویش خدمت بپرادران دینی نمودم و رجاء واثق آنکه اگر اهل دانش و فضل عثرة و لغزشی دیدند مرا معذور داشته و اصلاح فساد و ترویج کساء نمایند چه آنکه نسخه بینهایت مغلوط و سقیم بوده و نسخه دیگر نبود تا تصحیح آن نمایم با آنکه این نسخه شریفه در زمانهای سابق در نزد علماء سابق و لاحق بوده و از آن نقل نموده اند چنانچه شیخ شریفه در ضمن اجازه محمد بن نجده از آن نقل نموده و علامه مجلسی ره مکرر در بحار از آن نقل کرده و جناب آقا سید محمد باقر اصفهانی مرحوم در روضات الجنات گفته نسخه ای از آن نزد من است لکن چون روز بروز علم میل بتنزل دارد و بازارش رو یکسادی آورده تا زمان ما بکلی آثار آن محو و منطمس گردیده و یکباره چهل بر روی جلیاب کشید

کان لم یکن بین الحجون الى الصفا انیس و لم یسمر بمکة سامر

از این جهت کتب دینی در زوایای خمول محو نابود گشته و منسوج عناکب نسیان گردیده تا بحدی که از برای این نسخه شریفه دومی نجستم تا بمعاونت آن آن را صحیح کنم لا جرم بذل جهد نموده بقدر امکان بمعاونت کتاب خصال و غیره بعض جاهای آن را تصحیح نموده و ترجمه نمودم و بعض جاها که معلوم نشده باجمال گذاشتم و یا بحاصل مراد پرداختم و جاهائی که بیاض بوده ببیاض باقی گذاشتم.

و السلام علی من اتبع الهدی

بتاریخ ۲۸ شهر صفر ۱۳۷۴

(بسمه تبارک و تعالی شانه) بدان که این کتاب مستطاب مشتملست بر ده باب
باب اوّل در خصال است که متعلق بلفظ واحد و یک ست باب دوّم در خصال اثنين
است باب سوّم در خصال ثلاثه و هكذا تا باب دهم که در خصال عشره است و در هر
بابی ابتدا می شود بکلمات و مواعظ حضرت رسالت پناه صلی الله علیه و آله و بعد از
آن روایات ائمه اطهار سلام الله علیهم اجمعین پس از آن از حکماء راسخین و
علماء شامخین و غیرهم نقل می شود و در آخر هر بابی ذکر می شود وصیت
جامعه از حکیمی بفرزند عزیز خود چنان که معلوم خواهد شد ان شاء الله تعالی
اینک شروع کنیم بترجمه کتاب فنقول و بالله الاستعانة فی کلّ باب